

דף ג

ג. א. שותפין בדבר שאין בו דין חלוקה, שנתרצו לחלוקה, וקיבלו על כך קנין — האם יש תוקף לאותו קנין?
 ב. על אלו סוגי חלויות שייך מעשה קנין ועל אלו אינו שייך?

א. אין מועיל קנין סודר על עשיית חלוקה, שקנין דברים בעלמא הוא, אלא אם כל אחד ברר לו חלק מסוים ועשו קנין להקנות לכל אחד את חלקו שברר, או שהחזיקו באותם שטחים שבררו. (ואין צורך באמירת 'לך חזק וקני' (תוס'). ויש חולקים (ע' ב"י קנו בשם הרמב"ן; חזו"א ב"ב א, ד). ו"א שמספיק שאחד מהם יחזיק בחלקו, וממילא נקנה החלק האחר לשותף האחר. ערשב"א ורא"ש).

ב. אין שייך מעשה קנין אלא בהעברת בעלות על חפץ, כמכר ומתנה, או שיעבוד נכסים. וכן כשאדם משעבד עצמו לשלם. (עתוס'). ונחלקו הפוסקים בדיון קנין 'אתן', אם מועיל אם לאו, אבל אין שייכת פעולת קנין על התחייבות לעשות מעשים מסוימים, שאינם שייכים להעברת בעלות, וכגון על ביצוע חלוקה סתמית. (וכן אם עשו קנין לבנות כותל, כתב הרשב"א שהוא קנין דברים, ורק אם נתחייב אחד לחברו דמי מחצית הכותל — מועיל. וע' ברכת שמואל, א).

ד. א. מה היה גובהם של שתי המקדשות?

ב. ממה היתה עשויה המחיצה המבדלת בין הקדש לקדש-הקדשים.

א. מקדש ראשון — שלשים אמה. והשני — מאה. (גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון יותר מן הראשון' — חד אמר: בבבין).

ב. בראשון — מאבני גזית. (ונחלקו בסוטה מח: אם היו מגוררות בברזל (ומתקינן מחוץ להר) או ע"י השמיר. וקרא ד'מגוררות במגרה' בביתו של שלמה כתיב ולא בבית אלקים), ורחבו אמה בת ששה טפחים. ובשני — היתה המחיצה פרוכת. (שתי פרוכות היו, וביניהם אמה רווח. יזמא נא).

ה. האם ובאלו אופנים מותר לסתור בית הכנסת כדי לבנות אחר תחתיו?

אין לעשות כן, אלא יש לבנות קודם את החדש, ורק אח"כ לסתור את הישן. (אף קודם שנכנסו להתפלל בו. — תוס'. אך דוקא כשנשלמה בנייתו. — באור הלכה). אם משום התרשלות בבנית החדש אם משום שבינתיים אין מקום תפילה. ונפקא מינה — כשיש מקום אחר להתפלל בו. (ולהלכה, אסור גם כשיש מקום אחר. או"ח קנב).
 ואם רואים בו שבר וכדומה, שעומד ליפול — סותרים אותו. (ולתירוץ אחד בתוס', בניית בית חורף לימות החורף, וכן בית קיץ לקיץ, הרי זה כ'תיוהא'. ולתירוץ אחר, כאשר יש ביהכנ"ס קבוע נוסף — מותר לכו"ע. וכן פסקו הרבה פוסקים, ראשונים ואחרונים. ודוקא כשיש מקום מרווח להתפלל בו כולם. ולתירוץ אחר בתוס', לזמן מרובה אין לחוש לפשיעה, וכיו"ב. ע' בבאה"ל שם).

דף ד

ו. מי ששודתיו מקיפות את שדות חברו וגדרם משלש רוחות, ועתה גדר אחד מהם את הרוח הרביעית — האם חייב הניקף לשלם לו עבור הוצאות הגדר?

כל עוד לא נגדרה הרוח הרביעית — פטור מלשלם, שהרי עדין שדהו פרוצה.

כשגדר את הרביעית — נחלקו תנא קמא ור' יוסי, ומחלוקתם נתבארה בכמה אופנים: